

Slovní přízvuk, zvuková stránka věty:

- **Slovní přízvuk**
- Slova se dělí na slabiky. Všechny **slabiky ve slově nevyslovujeme stejně silným hlasem**.
- **Zesílení hlasu říkáme slovní přízvuk**. V češtině vyslovujeme nejsilněji **zpravidla první slabiku**, tomuto přízvuku říkáme **hlavní přízvuk**.
- V **delších slovech** (alespoň trojslabičných) bývá vedle hlavního přízvuku i **vedlejší přízvuk**, a to častěji na **lichých slabikách**, tedy na slabice třetí, páté atd. (např. **pracoval**, **devadesátý**, **ustanovení**), někdy na slabikách sudých (např. **devadesátý**, **ustanovení**, **červenobílý**).
- Pokud je ve větě **vlastní předložka**, má hlavní přízvuk, např. **na** hlavě, **za** zahradou. **Vlastní předložky** jsou taková slova, která se vyskytují **pouze jako předložky**, např. *s, k, u, nad, po, v*.
- Pokud je ve větě **nevlastní předložka**, **přízvuk nemá** (přízvuk je na první slabice následujícího slova), např. *blízko stolu, kolem lesa*. **Nevlastní předložky** jsou slova, která mohou být **v jiné větě jiným slovním druhem**, např. *kolem, mimo, mezi, během* (Šel **kolem** lesa. – předložka × Najel **do mě kolem** – podstatné jméno).

Příklady vět:

1. Věta oznamovací		
<i>Na louce už rozkvetly první pampelišky.</i>	melodie klesavá	
— — — — — ↘		
2. Věta tázací		
a) zjišťovací (odpovídáme ano/ne)		
<i>Už rozkvetly pampelišky?</i>	Melodie ke konci věty mírně klesá , pak je stoupavá .	
— — — — — ↗		
b) doplňovací (odpovídáme slovem nebo celou větou)		
<i>Kdo snědl ty koláče?</i>	melodie stoupavě klesavá	NEBO
— — — — — ↘		<i>Kdo snědl ty koláče?</i> (důraz je na tázacím slově, melodie klesavá)
		— — — — — →
3. Věta rozkazovací		
<i>Nejez mi ty koláče!</i>	melodie klesavá (jako u věty ozn.)	NEBO
— — — — — ↘		<i>Nejez mi ty koláče!</i> (při důrazném rozkazu je stoupavě klesavá)
		— — — — — ↘
4. Věta zvolací		
<i>To je krása!</i>	melodie stoupavě klesavá	NEBO
— — — — — ↘		<i>To je krása!</i> (melodie klesavá)
		— — — — — ↘

- **Pauza, důraz a tempo řeči**
- **Pauza** je přestávka v řeči. Usnadňuje porozumění mluvenému projevu.
- **Důraz** je zesílený větný přízvuk. Používáme ho, chceme-li **větu** nebo **její část zdůraznit**.
- **Tempo řeči** pomáhá **snadnějšímu porozumění textu**. Příliš rychlé řeči posluchač hůře rozumí,
- a jednotvárné tempo je naopak únavné.